

Mihovil Anđelinović, dipl. oec.

PRIKAZ KNJIGE

NASLOV: **OSIGURANJE I RIZICI**

AUTOR: **MARIJANA ĆURAK, DRAGO JAKOVČEVIĆ**

Izdavač: **RRIF plus**

Mjesto i godina izdanja: **Zagreb, 2007.**

Broj stranica: **644**

U posljednjih nekoliko godina sustav osiguranja u svijetu i Hrvatskoj doživio je značajne promjene. Na svjetskoj razini, promjene su inicirane sve snažnijim globalizacijskim trendovima, eskalacijom terorizma, osobito terorističkim napadom 11. rujna 2001. u SAD-u te prirodnim nepogodama, kao što su tsunamiji i uragani. Svi ti događaji doveli su do potrebe za redefiniranjem vrjednovanja rizika u osiguranju, ali i poduzimanja potpuno novih preventivnih i represivnih mjera u zaštiti ljudskih života i imovine. Paralelno s tim procesima, u Hrvatskoj, kao i u većini ostalih europskih tranzicijskih zemalja, trajao je mukotran proces transformacije vlasništva i ubrzanog usvajanja pravnih i ekonomskih europskih tečevina koji je do danas završen. Osiguranja danas posluju na tržišnim načelima, bilježe visoke stope rasta, a od početka 2006. u Hrvatskoj je na snazi novi Zakon o osiguranju koji je u potpunosti usklađen s pripadajućim smjericama Europske unije. Međutim, navedene promjene nisu imale odgovarajuću protutežu u znanstvenoj i stručnoj literaturi, pa je stoga postojala izražena potreba za sveobuhvatnom knjigom iz ovog područja.

Knjiga "Osiguranje i rizici" autora doc. dr. Marijane Ćurak i prof. dr. Drage Jakovčevića ispunja prazninu postojeće stručne i znanstvene osigurateljne literature te predstavlja snažan doprinos razvoju hrvatske osigurateljne misli obuhvaćajući problematiku osiguranja i rizika s različitih aspekata. U njoj su autori, inače oboje višegodišnji predavači iz područja osiguranja na ekonomskim fakultetima u Splitu i Zagrebu, predstavili aktualne rezultate istraživanja o kreiranju, dizajniranju i operacionaliziranju procesa suvremene industrije osiguranja.

Knjiga ima 644 stranice i podijeljena u dvije velike cjeline *Osnove osiguranja i rizika* i *Poslovanje društava za osiguranje*. Prva cjelina podijeljena je u šest poglavlja, dok je druga cjelina podijeljena u devet poglavlja. Na kraju knjige nalaze se još i literatura te prilozi: popis tablica, grafikona, slika i shema, kazalo pojmova te izabrani dijelovi Zakona o obveznim odnosima koji se odnose na osiguranje i cjelokupni Zakon o osiguranju.

U prvoj cjelini obrađuju se teme koje tvore teorijski okvir nužan za daljnje izučavanje poslovanja društava za osiguranja (*Pojam, funkcije i značaj osiguranja, Struktura sustava osiguranja, Pojmovno određenje, klasifikacija i kontrola rizika, Osigurljiv rizik i metode kvantifikacije, Poslovni rizici društava za osiguranje, Klasifikacija osiguranja*). Na početku

cjeline autori daju povijesni pregled razvoja osigurateljne misli, definira se i pojmovno određuje institut osiguranja. Raščlanjuju se funkcije osiguranja koje proizlaze iz ciljeva i zadaća koje društvena zajednica nameće modernom sustavu osiguranja. U tom smislu autori razlikuju zaštitnu, mobilizacijskoalokacijsku i društvenosocijalnu funkciju. U nastavku se definira pojam rizika te se rizici klasificiraju na osigurljive i neosigurljive. Autori se potom fokusiraju na metode kvantifikacije osigurljivih rizika upoznavajući čitatelja sa osnovnim statističkim alatima koji mogu poslužiti u tu svrhu. Poslovne rizike društva za osiguranje, tj. sve rizike kojima se izlaže društvo za osiguranje, autori dijele na 1) rizike pribave, 2) operativne rizike, 3) investicijske rizike i 4) reosigurateljne rizike. Klasifikacija osiguranja moguća je po raznim kriterijima, a odabir kriterija ovisi o metodologiji izučavanja problema osiguranja. Čurak i Jakovčević ovu cjelinu završavaju klasificirajući osiguranje u 5 glavnih skupina 1) transportna osiguranja, 2) osiguranje imovine u užem smislu, 3) osiguranje od odgovornosti, 4) kreditno osiguranje i 5) osiguranje osoba.

Druga cjelina, *Poslovanje društava za osiguranje*, započinje analizom načela i obilježja ugovora o osiguranju. Autori zatim analiziraju proces utvrđivanja premije životnih i neživotnih osiguranja kao bitan segment procesa preuzimanja rizika. Pritom ističu da visina i struktura premija trebaju biti određene na način koji će osigurati dovoljno sredstava za pokriće rizika, podmirenje troškova i ostvarenje zarade osiguratelja uz istodobnu prihvatljivost svote premije za kupca osiguranja. Po procjeni rizika i utvrđivanju premije formiraju se pričuve osiguranja koje služe za pokrivanje obveza prema osiguranicima i strukturiranje investicijskog portfelja. Opisuje se i proces transfera viška preuzetog rizika na reosiguranje, kao i proces likvidacije kojim se procjenjuje šteta, te utvrđuje postojanje i visina obveze osiguratelja. Autori u nastavku naglašavaju nužnost regulacije tržišta osiguranja te daju poseban osvrt na regulaciju osiguranja u Republici Hrvatskoj. Cjelina završava analizom arhitekture investicijskog portfelja osiguratelja koja je uvjetovana balansiranjem između prinosa i rizika portfelja te zakonskim ograničenjima koja imaju za svrhu osigurati zadovoljenje načela sigurnosti ulaganja.

Izabrani dijelovi Zakona o obveznim odnosima koji se odnose na osiguranje i Zakon o osiguranju koji se nalaze na kraju knjige u svojstvu priloga dodatno doprinose sveobuhvatnosti knjige i učvršćuju dojam o knjizi kao neophodnom dijelu privatne biblioteke istraživača i praktičara u djelatnosti osiguranja.

Knjiga "Osiguranje i rizici" je besprijekorna s metodološkog stajališta te na taj način složenu osigurateljnu tematiku čini čitatelju pristupačnom. Čitatelj se upozna s osiguranjem usvajajući osnovnu terminologiju osiguranja i rizika na početku, da bi postupno, do kraja knjige, bio upoznat s najfinijim detaljima osigurateljne teorije i prakse, kao što je modeliranje portfelja. Knjiga se zbog takve metodologije može okarakterizirati kao visokoškolski udžbenik, iako ona nadilazi tu kategoriju te se može okarakterizirati i kao kvalitetna znanstvena monografija i kao stručni priručnik od iznimne aplikativne vrijednosti. Veliki doprinos knjige je sigurno i gore spomenuto popunjavanje praznine među hrvatskom znanstvenom i stručnom literaturom s polja osiguranja. Prigovori knjizi su isključivo tehničke prirode i ogledaju se u nepreglednosti sadržaja te u činjenici da naslovi i podnaslovi poglavlja nisu numerirani što knjigu čini manje preglednom.

Zbog svega navedenog knjiga će poslužiti svim zaposlenicima u društvima za osiguranje i reosiguranje, svim zaposlenicima društava za posredovanje i zastupanje u osiguranju i zaposlenicima HANFA-e koji se bave regulacijom tržišta osiguranja. Poslužiti će i svim stvarnim i potencijalnim osiguranicima, a predstavljat će i nezaobilazan dio znanstvene literature koju će koristiti diplomski i postdiplomski studenti te znanstvenici zaposleni na ekonomskim fakultetima i institutima u Hrvatskoj.